

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel **minden egyes szóért**, minden közlés után 2 kr. (4 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti. **A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz**

A millenium alkalmából a népiskolákban tartandó iskolai ünnepségnek tervezete.

Az eger-főgyűlésekkel r. kath. tanító-egyesület képviselői közgyűlésén felolvasta **Kelemen Lajos**.

Az ünnepség részletezése előtt szükséges megjegyezni, hogy a tanítónak nem szabad, nem is lehet az ünnepség rendezésében egyedül maradnia, hanem föl kell kérnie első sorban a község plebánosát s az iskolaszék világi elnökét, másodsorban pedig a község jegyzőjét és bíróját, hogy szives támogatással igyekezzenek az ünnepség megtartását a felállított keretben lehetővé tenni.

Ügyszintén szükséges azt is megjegyezni, hogy az ünnepségre való előkészület nem az utolsó napokban történik, hanem a még rendelkezésre álló időben lassan, fokozatosan, egészen az ünnepség napjáig. Ez előkészület pedig abban álljon, hogy az ünnepségen szavalandó verseket már a tanév folyamán kiosztja a tanító és egymás után, egyes olvasási órákban értelmezteti, nehogy értelem nélkül magolják azokat be a gyermekek. Majd versszakonként jól megtanultatja. Nemkülönbön megtanítja a dalokat és énekeket is.

Nagy gond fordítandó a versek betanul-tatásánál arra, hogy a gyermekek ne gyorsan, hadarva és énekelve mondják el azokat, hanem, ha művészi szavalás nem érhető is el, legalább értelmesen és hangsúlyozva adják elő azokat. Ez pedig következetes javítgatás és minta szavalás által érhető el.

A dalok és énekek két hangban énekelve természetesen szebbek; a ki ezt képes keresztül vinni, annal jobb, de teljesen elég az egy hangon való éneklés is. Ha harmónium vagy pianinó van, még szebb; ha nincs, úgy is jó.

Az ünnepség megtartására legezélszerűbbnek látszik egy szombat junius elején vagy

május végén. Még pedig azért szombat, mert a népünnepség csak vasárnap tartható, s mar a hatas kedvéért is egymás után való nap kell tartani az iskolai s a népünnepséget, vagyis az iskolai ünnepséget szombaton, a népünnepséget vasárnap. Május végén vagy junius elején azért, mert már ekkor a növényvilág meglehetősen virulásban van. De bármely napra tűzetik is ki, mindenesetre szükséges, hogy minden községben ugyanegy napon tartassék.

Az ünnepség vagy az iskolában, vagy az iskola udvarán tartassék, a körülményekhez képest, a mint a tanterem nagyobb vagy kisebb. Az iskola épületén nemzeti zászló leng. Az iskolaterem lehetőleg feldiszítettik. A díszítésnél okvetlenül szerepelnie kell a nemzeti színeknek, főleg a nemzeti zászlónak. Néhány iv feher, zöld és piros papír, kevés gummi-arabikum s néhány pálczika segítségével könnyen készíthet a tanító 16—20 darab apró zászlócskát, a melyeket kettőnkint keresztbe teve alkalmaz a falra. Ez is csinos és nagyon alkalomszerű díszítés. Magyarország nagy fali térképe kiteendő az iskolai táblára és a leánykák vagy más által készített virág- vagy zöld levélkoszorúval kerítendő be. Mert hiszen az most az ünnepelt!

A hol az iskolaszék vagy éppen a község önkormányzata hajlandó áldozni, nagyon üdvös dolog a Munkácsy »Honalkotás!« című monumentális képének nem régen kiadott igen szép sokszorosítását megvenni a millenium emlékére, s az ünnepségen leleplezni és megkoszorúzni.

Az iskola-épület eleje az utcán s oldal-falai az udvaron zöld galyakkal díszítendő. Kívül az ajtó felett két zászlócska — s ha ügyesebb rajzoló a tanító, hazafias felírás (pl. »Isten áldd meg a magyart«) függesztendő ki.

De ne csak az iskola álljon ünnepi díszben. Igyekezék a tanító az előljárók közre-

működésével odáig, hogy ha van a köz-
ségben nemzeti zászló, az mind kitűzések
akár a köz-, akár magánépületekre.

Mind ezek előre döcsátása után következ-
hetik már most az iskolai ünnepség részletezése.

Az ünnepség három részből álljon, u. m.
1. hallható isteni tiszteletből, 2. a tulajdon-
képeni iskolai ünnepségből s 3. a kirándulásból.

Folytatása és vége következik.

A széperzek fejlesztéséről a népiskolában.

Folytatás és vége.

Finomul a széperzek a többek közt a rajz
tanítása által is. A rajzolás mind a *lép*-erzé-
ket, mind a széperzeket hathatósan műveli.
Már az is nagy nyereség a népiskolai rajz-
tanítással, — ha valami magas műzilest nem
eredményez is — hogy a tanuló kitaró szor-
galmra, esendős működésre, tisztaságra szok-
tatja s a gyermek izlésére meg jelentékeny
befolyással van.

Azért legyen gondja a néptanítónak, hogy
ezen tantárgyat, mint a széperzek egyik hat-
ható fejlesztőjét, kellő figyelemre méltassa.
Fejleszti a széperzeket továbbá a szépirás
is. Szépirás alatt a betű alakoknak sza-
bályos, olvasható, tiszta, egyszerű de mégis
tetszetős írását értjük. Ennek leghelyesebb mód-
szere az üténvirás; de hogy a széperzek al-
tala tökéletesüljön, kell hogy a tanító itt is
kövesse az összehasonlítási eljárást. Igen jó-
lékony befolyással van a széperzek fejlesz-
tésére továbbá az ének: s mert az ének nagy
hatással van a széperzek fejlődésére, szüksé-
ges, hogy a népiskola kellő időt szenteljen az
énektanításra. En a népiskolai énektanítás alatt
körántsem azt értem, hogy minden falusi gyer-
mekből énekművészt kepezzünk, hanem azt,
hogy a falusi népiskolában is vigye a tanító
legalább annyira, hogy abban a gyermekben
egy kis zenei érzék ébredjen s az énekben
énekesked találjon. Igazi értekezésben méltatja Palmer
az ének és zene erejét a széperzek fejlesz-
tésében, midőn mondja: »Semmi tanulás sem
jutalmaz oly közvetlenül, mint a zenei, mivel
már egy egyszerű dalocska is, melyet a gyer-
mek maga, vagy másokkal énekel, művészet
és művészeti életet ad. Fontos széperzeti képző
eszköz a zene — folytatja tovább — azért is,
mert a legalsóbb népretegekbe is bevihető,
azért a legnépszerűbb.«

Ezekben foglaltam röviden össze azon esz-
közöket és módokat, melyekkel a gyermek
széperzeket — az anyagi szépet illetőleg —
fejlesztetni lehet. De nézetem szerint az anyagi
szépnel fontosabb az örökszép, az erkölcsi
szép. Rendeltetésünk a földön úgy élni, hogy
minél hasonlóbakká legyünk a minden szépség
és tökéletesség összefoglalatahoz, Istenhez.
Amde a gyermek tanítójától vagy hitoktatója-
tól legtöbbször csak azt hallja: gyermekek,
kerüljétek ezt vagy azt a bűnt, mint rosszat,

mert azért a jó Isten haragszik, s érte meg-
büntet; ezt vagy azt a jót meg tegyétek
am, mert majd jószágtokért Istentől jutalmat
nyertek és így tovább. Tehát a gyermek tet-
teinek indító oka legtöbbször a szolgáló féle-
lem vagy a jutalom reménye, ez pedig távol
áll a tökélytől. Megközelítjük az isteni töké-
letességet akkor, ha a jót, az erényt annak
szépségeért gyakoroljuk, s a bünt annak rút-
ságaért kerüljük.

Fontos feladata van tehát a tanítónak és
hitoktatónak e tekintetben, mert ők vannak
hivatva arra, hogy az erényt szépségeért meg-
szeretessék s a bünt rútságaért megutáltassák
— s ezáltal közelebb juttassák növendékeiket
az isteni tökéletességhez.

E végből, leghelyesebben akkor járnak el,
ha egyes erényeket vagy bűnöket alkalom-
szerűleg vesznek elő s alkalomszerűleg hívják
fel azokra növendékeik figyelmét. Iéldaul ott
van az alázatosság, szerénység, s ezek ellen-
tete, a kevelység, — nem lesz nehéz a tanító-
nak amazok szépségeit a gyermekekkel fel-
fogatni s így megkedveltetni, s viszont könnyű
lesz a kevelység rútságát velük megertetni,
ha a tanító alapos lélektani készütségenél fogva
bizonyos arravalósággal bír nemcsak a *tanítói*,
hanem a nevelői feladatok teljesítésére is.
Különösen nagy eredménnyel használhatók
fel az erkölcsös példák, szép elbeszélésekben
érezeltetve. Kimerülhetlen forrást nyújt erre
az ó- és új-szövetségi szentírás; ebben minden
erényre s minden bűnre találunk hatasos
példákat. De hogy a tanítónak nemes törek-
vése még biztosabb sikert arasson, szükséges,
hogy ő maga legyen minden erényre példány-
kép tanítványai előtt; mert ha a gyermekek
a hallott dolgoknak ellenkezőjét látják a tanító
viselkedésében, akkor nemcsak az erény szépsége
vagy a bűn rútsága leend elegenden arra, hogy
a jót megszeressék és azt készséggel kövessék
és ezzel szemben pedig a rosszat kerüljék, de
keves lesz a felelem és jutalom is.

De lássunk néhány példát a Szentírásból
és pedig a hét főbűnök s az ezekkel szemben
álló erényekre nézve.

A tanító p. o. az alázatosság szépségét
akarná a gyermekekkel észrevertetni, akkor csak
mutassa meg, mi teszi utálatossá a kevely-
séget — s az alázatosság fölnye, szépsége
előttük észrevehető lesz. A példák a következők:

Alázatosságra: Maga Jézus Krisztus vagy
Keresztelő szt. János.

Kevelységre: Amán, Antiochus, Herodes.

Adakozásra: Tóbiás, az első keresztények.

Fősvénységre: Acháb, Giezi.

A jóakaró szeretetre: Jézus megdorgálja
tanítványait, midőn tűz t kernek az égből.

Irigységre: Saul és Dávid.

Mertekletességre: Daniel és a három ifju
Eleazar.

A torkosságra: Bálházár, Babiloni király.

Békétűresre: Jobb.

Haragra: Heródes.

Ajóban való buzgóságra: Szt.-Pál Ephezusban.

A jóra való restségre: A talentumot elásó szőlőga.

Ezen és ezekhez hasonló példák által fogja a kath. tanító az erkölcsi szépnek szemlelésére vezetni a gyermekeket.

Az elmondottak együttvéve korántsem merítik ki a széperzek fejlesztésének összes módjait, eszközeit — e rövid értekezés csak a váz, a melyet a tanítónak kell felöltöztetni: hogy ezt tehe-se, magának is fejlett erzekkel kell bírnia az anyagi, de még inkább az erkölcsi szép iránt.

Fejlesztse tehát minden tanító a széperzeket a népiskolában, mert ezzel nemesíteni fogja tanítványainak lelkét, szívét — s így közelebb fogja őket vinni végcélunkhoz, a minden szépség forrásához, Istenhez.

Érdekes és időszerű tudnivalók a naptárisemből.

Most, hogy a XIX. század végét járjuk, igen sűrűen hangzanak föl eme kérdések: *»Melyik évben fogja kezdetét venni a XX. század?»* és *»Melyik lesz a legközelebbi szökőév?»* főleg a tanítók jutnak gyakran azon helyzetbe, hogy ezen s hasonló kérdésekkel ostromoltatnak, mert a tanulatlan földműves nép bizalomteljesen tekint óreájok, mint a falubeli intelligencia — hogy úgy mondjam — hivatalos képviselőire és tőlük várja e tekintetben a fölvilágosítást.

Azért helyénvalónak találom e lapok hasábjain a *naptárisme*, az időszámítás körébe tartozó és napjainkban fölülte időszerű tudnivalók fölújítására, kiegészítésére fölhívni a figyelmet, s ezzel megfelelni törekszem egyúttal a t. szerkesztő úr abbeli szives föl szólításának, írni a *»Népnevelő«* számára ez új asztendőben minél többször értekezést.

Feleljünk meg hát legelőször e kérdésre: *»Melyik évben fog kezdődni a XX. század?»*

Mi keresztények az időt tudvalevőleg Krisztus urunk születésétől számítjuk. Azon évet, melyben az Üdvözítő született, általános megegyezés szerint *1-nek* vették. A keresztény időszámítás szerint ennél fogva az első évtized 10-ben december 31-én telt le, és a 2-ik évtized 11-ben január 1-sején vette kezdetét. Ez nemde, tiszta dolog? Éppen úgy világos, hogy az első évszázad 100-ban, december 31-én telt le, és így a 2-ik évszázad 101-ben, január 1-sején kezdődött. Hasonlóan áll, hogy az első évezred 1000-ben, december 31-én telt le, a 2-ik évezred, vagyis a 11-ik század pedig 1001-ben január 1-én vette kezdetét. A 12. század 1101. január 1-én, a 13. század 1201. január 1-én, a 19. század 1801. január 1-én kezdődött és a 20. század 5 év múlva: 1901. január 1-én fog kezdődni.

Ha Krisztus urunk születési évét nem *1-ső-nek*, hanem *0-ik* évnek vették és irták volna, akkor a fönnbbi adatok mind 1 évvel előbb következtek volna be, azaz: a 2. évtized nem a 11-ik, hanem a 10-ik év első napjával vette volna kezdetét, a 2-ik évszázad sem kezdődött volna a 101-ik, hanem a 100-ik év első napjával, a 19. századot 1800. január 1-seje nyitotta volna meg, és a 20-ik századot 1900. január 1-seje fogna megnyitani. Minthogy azonban nem a 0-ik, hanem az 1-ső évvel kezdtek az időszámítást (0-ik év nem is volt!) azért a 2. század 101-gyel, a 11-ik század 1001-gyel, a 19-ik pedig 1801-gyel kezdődött s a 20-ik század *1901-gyel* (nem pedig 1900-zal) fogja kezdetét venni. A tévedést a fölfogásban nyilván az okozza, hogy némelyek az éveket 0-tól számítják, ahelyett, hogy 1-től számítanak: innét van, hogy mindent elhibáznak az időszámítás terén, hogy nem tudják helyesen meghatározni egyik évtized, évszázad, évezred kezdetét sem.

A folyó 1896-ik éven kívül tehát még 4 év van hátra a 19-ik században, t. i. az 1897, 1898, 1899 és 1900 év, úgy hogy a jövő tanévre beiratkozó tanítójelöltek a 4 évi kurzust még a jelen században fejezhetik be teljesen.

Áttérek a 2-ik kérdésre.

Azt kérdik sokan: *»Melyik lesz a legközelebbi szökőév?»*

Lám, csodálatosnak látszik, hogy bár az imént azt állítottam, mikép 1900 még a 19-ik század kötelekebe tartozik, most mégis azt kell mondanom, hogy a folyó 1896-ik év a legutolsó szökőév ebben a században. Nem azért utolsó szökőév ez tehát, mert 1900 már nem tartozik a 19-ik századba, és így nem volna már a 4 év ebben a században (hisz 1900 igenis még a 19-ik évszázadba tartozik), hanem *más okból nem lesz 1900 szökőév*, és e szerint a folyó 1896-ik év valóban a 19-ik század legutolsó szökőéve. Azt az okot: miért nem lesz hat szökőév 1900, csak körülményesebb fejtegetésekből lehet kimagyarázni.

Ha az olvasók szívesek lesznek figyelemmel kíséreni, csakhamar megtudják az okat. Az év tartama nemcsak 365 nap, hanem pontosan 365 nap, 5 óra, 48 perc és 48 másodperc. (Megjegyzem, hogy a másodpercek számát nem egyformán közlik a szakkönyvek, hanem 46-tól 50-ig változik. Én a középértéket veszem alapul.) Csakhogy az évnek igaz tartamát nem ismerték még az ó-korban oly pontosan, mint napjainkban *Julius Cásár* Kr. előtt 45-ben javítani kívánván a naptárt, azt rendelte el, hogy miután az akkori számítás szerint az év tartama 365 egész és $\frac{1}{4}$ napra rügött, 3 év egyenként 365 nappal állónak vétessék, a 4-ik pedig 1 nappal toldassék meg és *szökőév* czímen 366 napot számláljon.

Amde a fölvevett alapadat (365 $\frac{1}{4}$ nap) nem leven pontos, *hiba csúszott be az időszámi-*

társa. Vizsgáljuk meg csak, mekkora is az ilyenek elkövetett hiba?

Julius Cäsar minden egyes éve 365¹/₄ nap, vagyis 365 nap, 6 óra; valójában azonban csupán 365 nap, 5 óra, 48 percz, 48 másodpercz az év tartama. A hiba tehát *minden évben* ekkora:

év	óra	é. percz	m. percz
365	6	—	—
365	5	48	48
—	—	11	12

Az *évi hiba* eszerint 11 percz, 12 másodpercz, vagyis, mivel 12 mp. = ¹/₅ e. percz, 11¹/₅ percz. Azt hinné az ember, hogy hiszen ez nem sok! Amde számítsunk csak kissé, és mindjárt meglátjuk, hogy bizony nem oly jelentéktelen, mint tényleg első pillanatra gondolhatnók. Mert lám, azt találjuk, hogy *100 évben* e hiba már

$$11\frac{1}{5} \text{ percz} \times 100 = 1150 \text{ percz} = 19\frac{1}{2} \text{ óra}$$

400 évben pedig a hiba már

$$19\frac{1}{2} \text{ óra} \times 4 = 76\frac{2}{3} \text{ óra} = 3 \text{ nap } 4\frac{2}{3} \text{ óra}$$

Lám, több mint 3 napra rúg e csekély hiba 400 év alatt.

Eszre is vettek ezt előbb-utóbb az emberek, és XIII. Gergely pápa idején, a 16. század végén, a hiba már nem kevesebb, mint 13 napot tett ki.

Ennel fogva 1582-ben (tehát jó 1600, vagyis 4-szer 400 évvel Julius Cäsar naptárreformja után) elrendelte a pápa, hogy a hiba helyre-*attessék*. A hiba már 4-szer 400 év alatt 4-szer 3 nap 4²/₃ órát tett ki, azaz: 12 napot, 18²/₃ órát, 1582+45 = 1627 évben pedig egész 13 napot.

Tudni kell, hogy a 325-ben Kr. után tartott *nicai zsinat* határozata szerint már korábban 3 napot kihagytak az időszámításból. Eppen azért ezáltal elegendő volt még 10 napot *átugrani*, és ezt meg is tették, midőn 1582-ben a datumban október 4-ikéről másnap mindjárt 15-ikére ugrottak. *Ezvel a multnak minden hibája helyre volt utve.*

De hogy a *jövőben* ugyanezen hiba ne ismétlődhessenek, intézkedés történt ugyancsak 1582. évben, hogy *ezután is minden 400 évben 3 szökőnap kihagyandó*. És e szerint általában véve ugyan megmarad minden 4-ik év szökőévnek, azonban a *százis évekből* csupán a 400-zal oszthatók vétetnek szökőévnek, a többiek pedig közönséges évekként tekintetnek.

Ugyanezen intézkedést a következő szabályba önthetjük:

Szökőévek a 4-gyel osztható évek, kivéve a *säcularis* (százados) éveket, melyekből csupán a 400-zal oszthatók mennek szökőév számba.

Rövidebben ezt ekkép fejezhetjük ki: *Szökőévek a 4-gyel osztható évek, kivéve a 400-zal nem osztható säcularis éveket.*

Eszerint például a folyó év szökőév, mert 1896 : 4 = 474, azaz az évszám osztható 4-gyel.

1700 és 1800 nem voltak szökőévek, mert 400-zal nem osztható *säcularis* évek voltak. Ugyanezen oknál fogva 1900 sem lesz szökőév, mert 1900 : 400 = 4, maradék 500.

1600 azonban szökőév volt, mert 1600 : 400 = 4, maradék nélkül.

Hasonló okból 2000 is szökőév lesz. Az így rendezett naptárt Gergely pápa után *Gergely-jéle naptárnak* nevezik, és ezt a görög-keletiek kivételével, kik most is a juliusit használják és így hozzánk képest 13 nappal visszamaradtak, az összes keresztény nemzetek mind elfogadták és maig is alkalmazzák.

Igaz, hogy még ezen pontos számítás mellett, is fönmaradt egy *kis hiba*. Amde ez csak akkora, hogy 3200 (néhányek szerint éppen 3600) év alatt rúg 1 napra. Ennek *kihagyása* iránt hogy ki fog intézkedni, azt most még csupán a mindenek és így az idő fölött is álló Teremtő tudja. Nekünk akkor már nem fog fájni a fejünk!

Térjünk az előadottak után még egyszer vissza föltett kérdéseinkre!

Azt akartuk tudni: Melyik lesz a legközelebbi szökőév?

Felelet: Minthogy 1900 az előadott okból nem lesz szökőév, azért a *legközelebbi szökőév csak 8 évvel később, azaz: 1904-ben lesz.*

Vajha addig hazánk tanügye általában és a katolikusoké különösen a mostani állapotokhoz képest örvendetes haladást mutathatna föl!

Schultz Imre.

VEGYESEK.

Tanítók hódoló tisztelgése. A besztercebányai egyházmegye tanítói mint minden évben, úgy az idén is testületileg jelentek meg szeretett főpásztoruk Rimély Karoly püspök úr önméltósága előtt, hogy névünnepe alkalmából alattvalói mély tiszteletüknek, gyermeki ragaszkodásuknak kifejezést adjanak. A főpásztor atyai kegyességgel fogadta a tanítók üdvözlését s kijelentette, hogy a tanítók ügyét szíven viseli, a tanító állással járó nehéz kötelességeket mint volt tanító — nevelő, ismeri és átérzeni is tudja, s ezért a tanító munkáját mindenkor méltánvolja. Hangsúlyozta, hogy e nehéz időben különösen szükséges, hogy a tanítók működése a vallási érzet ápolására, a hazaszeretet fejlesztésére és ápolására irányuljon. A küldöttség ebédre a főpásztor asztalához volt hivatalos.

Felhívás. A *Selmeczbánya esperesi római-kath. tanítói egylet* tagjai számára a következő tétélekre irodalmi pályázatott hirdet: 1. Azon haszonról, mely a fatenyésztésnek a népiskolában szorgalmas gyakorlati oktatásból a községre hármlik. 2. Mi által mozdítja elő a tanító a község jólétét? A pályanyertes munkák 20—20 koronával díjaztatnak és f. évi márczius hó 31-ig tek. Aczél János városi fő-

tanító és egy elnök úrhoz Selmezbányára küldendők. Kelt Hegybányán, 1896. évi február hó 6-án. *Dankó Endre.* egyll. II. jegyző.

A „Barsvármegyei általános tanító-egyesület” egyszerre három memorandumot nyújtott be a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, nevezetesen: a nyilvános iskolai helyiségek s a tanító személyének büntetőjogi védelme, a népoktatási törvény revíziója, a tanítói-egyesületi gyűléseken megjelenő tanítók napidijának és fuvarbérének tárgyában. Sok praktikus eszme van lerakva e terjedelmes elaboratumokban. Bár a magas miniszteriumban is átlátnak a követelő szükségeket.

Köszönet. *Haader György* úr, oszlári földbirtokos, Tapió-Sáp község f. hó 15-én tartott képviselő-gyűlésén, hogy nagy nemzeti ünneppünk — melyre édes hazánk készül — annál maradandóbb legyen gyermekének szívében, egy 1000, azaz: egyezer koronás alapítványt tett a tapió-sápi róm. kath. elemi-népiskola javára oly czélből, hogy ennek kamatai évenként a nevezett iskola azon tanulói jutalmazására fordíttassanak, kik a magyar nyelv elsajátításában a legszebb eredményt tudják felmutatni. (Mellékesen megjegyezzük, hogy a nevezett község 20—25 év előtt teljesen tót község volt, s hogy ma már a lakosság — kivéve az öregek — oly tisztán beszél magyarul, hogy bámulatható ejti azt, a ki ismerte e községet ezelőtt 20—25 évvel, s ez az eredmény a kath. iskola érdeme). Kötelességet vélek teljesíteni akkor, midőn *Haader György* úr ezen aldozatkészségeért, a hazai tanügy iránti szeretetéért mint az iskolaszék megbízottja, az iskolaszék legbensőbb köszönetét, legmelegebb háláját nyilvánítom, a tanító testület nevében pedig ígérem, hogy feladatunk megoldásában az iskola-ügy iránti tett-kész szeretetét buzdító például tekinteni soha nem feledjük. Az iskolaszék megbízásából: *Pokorny Alajos* okl. tanító, iskolaszéki h. jegyző.

A nagyváradi róm. kath. tanítónő-képezde a kiállításon. Az Orsolya-szüzek vezetése alatt álló nagyváradi róm. kath. tanítónő-képezde eredeti módon vesz részt az ezredéves kiállításon. Egy egész kis czimergyűjteményt állít ki — fehér selyemre himezve. Értékes és díszes keretbe foglalva helyezik el Magyarországra, a nagyváradi bibornok-püspök, s a varadi egyházmegye területébe tartozó politikai vármegyék, és pedig Bihar, Hajdu-, Békés-, Szilágy- és Szatmármegyék czimereit. A színes és aranynyal gazdagon áttört czimerek valóságos remekei a műhímesnek, készítőinek nem közönséges művészetéről tesznek bizonyosságot, s nemcsak tudással, de finom izléssel is vannak elkészítve. Valami különös érzet szállja meg az embert, a mikor látja, hogy az ihlet meg a zárda falai között is micsoda alkotásokat produkálhat. (T—túl.)

A páleza szünetel. A királyi táblának

a tanítók fegyelmezési jogára vonatkozó döntvénye megszülte már az eredményt. Ó Kanizsán egyre-másra érkeznek a róm. kath. iskolaszékhez a tanítók ellen a feljelentések. Legutóbb egy igen erélyesen vezetett vizsgálatnál kitűnt, hogy a panaszolt tanító nem is büntette meg a gyermeket. Végzés szerint a tanító tehát teljesen ártatlanak bizonyult. Mint értesítenek, az illető tanító a bíróság elé viszi az ügyet s közhivatalnok hamis vádolása czimén kér a törvény előtt elégtételt. Ez a fegyelmi ügy alig ért véget s már egy másik tanító ellen meg 2-en is emeltek kicsinyes vadat. Ezek után a tanítói testület abban egyezett meg, hogy addig, míg a kúriától a döntvény a tanítók fegyelmezési jogát illetőleg meg nem érkezik, a tanítói fegyelmezési jogot sztrajkoltatják. Oh boldog iskolagyermek!(?)

Halálozás. A *»Pápa esp. ker. róm. kath. tanítótestület«*-et *szomorú csapás érte.* Ugyanis: *Berki Ferencz* veszprém-nyáradai kántortanító f. hó 5-én, rövid szenvedés után, legszebb férfi korában, jobblétre szenderült. Berki a testületnek mint kiváló tehetségű tagja s a társadalomnak mint tisztelt alakja volt széles körben ismeretes. Nyugodjék békében.

Gazdák és kertbirtokosok mindazt a mire gazdaságukban és a kertben magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb és legjobb minőségben *Mauthner Ödön* budapesti magkereskedéséből (*Andrássy-út*) szerezhetik be, mely ide vonatkozó arjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. — Minden rendelés még a beérkezés napján pontosan elintéztetik.

RÖVID HÍR. Ó Kanizsán a kath. tanítók iskolai ünnepélyt rendeztek a *»Kalocsai tanítók háza«* javára. A tiszta jövedelem 125 frtot tesz.

Szerkesztői üzenetek.

A. Z. Mint kántortanító mindarra kötelezhető, ami az állás elfoglalása előtt már az állásrendői közé tartozott. A 2. és 3. pontban foglaltakra nézve a hitközség plébánosa illetékes utasítást adni. A hiányzó számokért forduljon a kiadóhoz. — **H. J. Oláh-Lápos.** A kéreztett ügyben még nem történt országos intézkedés. — **I. E.** Az egyesületi életre vonatkozó mindenemű közleménynek díjtalanul adunk helyet a *»Népnevelő«*-ben. — **K. F. Muesi.** Az első a kérdéssel csak egyoldalról foglalkozik, a másikkól meg hiányzik a neveléstani lényeg, tehát — egyik sem közölhető. — **Cs. E. Somogy-Vámos.** Átadtuk a pénztárnoknak. A közlemény beérkezett. Üdvözlét. — **F. K. Mikefán.** Beérkeztek. A mi közölhető, arra sor kerül: megjegyezzük, hogy elsőbbséget mindenkor a nevelés és módszertani értekezéseknek adunk. — **Sz. I. Abdván.** Első sorban *»A rk. tanítók orsz. segélyalapját«* ajánljuk, de saját java érdekében tesz, ha az Eötvös alapba is belép. Az elsőnél évi díj 50 krt., az utóbbinál 1 frt. — **L. F. Ujboldován.** A tiszteletdíjakat évnegyedenként küldi szét a kiadóhivatal. — **M. V. Nines.** tehát csak a budapesti állami tanítóképzőben tehet polgári iskolai tanítói képesítő vizsgálatot. — **S. Sz. Juta.** Nem, csak akinek 300 frtnál több fizetése van. Fizetése után minden tanító fizet jövedelmi adót. — **R. F. Gy. Jasz.-A.-Sz. Gy.** Felhasználjuk. Éltrevaló eszmét tartalmaz. — **L. J. Rudóbánya.** Elkésett. Üdvözlét. — **H. G. U.** Az 1888. évi XXXVIII. tcz. 11. § a értelmében a hitfele-

kezet az általa létesített iskola fenntartásához saját magán hozzájárulását is igénybe veheti s a szükséges iskolai költségviselésében az idézett törvényezéssel szabott szabályokhoz az idézett törvényezéssel 35 §-ban említett 5-ik pont felül is méhet. A hitelezetek az iskolai adó bejárásához szükség esetén a közigazgatási hatóságok segélyét is igénybe vehetik (Lásd 1886. évi június hó 14-én 46249 sz. a kelt miniszteri rendeletet.) — K. J. Hugsyájon Forduljon az egyházmegyei tanfelügyelőség után a megyei közigazgatás bizottságához. Hogy a kiutalványozott államsegélyt mindez meg nem kapta, az az illetékes iskolaszék mulasztása. Folytatjuk.

Felölös szerkesztő **Ember Karoly**

Pályázatok.

Egri érseki megye.

A tiszta-eörsi r. kath. anyaegyház kántortanítói állomására folyó évi márczius 16-ára pályázat hirdettetik. Javaldalma az 1893-iki október 2-án Hevesmegye közigazgatási bizottságának határozata folytán történt kiválasztási bizottságban a következő: 1. A Canonica visitatio szerint 14 kat. hold és 1463 négyszögöl taglathos, mely 98 frt 27 kr. kataszteri tiszta jövedelemmel van feltüntetve. 2. Deputatum váltásig címén a polg. községtől évi 192 frt 84 kr., ebből azonban egy 61 p. ha tá értéke a harangozóknak jár estyasütés címén 3. Szola-jövedelem körülbelül évi 80 frt. 4. Fárber a Canonica visitatio szerint minden pár után 1 véka rozs és 29 kr. A felmutatott kimutatás szerint volt 352 pár. Ebből azonban az 1895-iki bevételi napló szerint fizetett 86 pár összesen csak 60 $\frac{1}{2}$ vékát és 38 frt 26 kr. 5. A gyermekek tanításért a polg. községtől évi 6 köblő rozs és 12 frt. 6. A Kanizsai-alaptól 4 frt 50 kr. 7. Természeti lakás megfelelő kerttel, egy nyilas szőlőföld és mintegy 260 négyszögöl vetemény föld. A kántortanító kötelessége a rendes kántori teendők mellett a népiskola rendes kezdő tanúit a törvényszabott tantárgyakban oktatni, az évenkénti szokásos népszámlálást és kimutatást eszközölni s ha az emelt tanító betegségbe esnek azt helyettesíteni. Mindezzel adóit maga fizeti. Pályázók az iskolaszékhez meg kellő okmányokkal felszerelt kérvényüket a fenti határidőig Törösváry Fivadar lelkész és iskolaszéki elnökhöz küldjék. Az énekpróbára a kitűzött határidőponn délután 9-órakor a pályázók személyesen tartoznak megjelenni. Az elhunyt kántortanító özvegyének törvényes házsonnévezeti joga folyó év július 16-án jár le. Kelt Tisza-Eörsön, 1896. február 18-án. Törösváry Fivadar, lelkész és iskolaszéki elnök.

Erdélyi egyházmegye.

Atyha községben (Ujvárhely-megye) egy tanító és tanítónői állomás betöltendő. A tanító jövedelme 220 frt a községtől, 190 az államtól, 2 szoba és pincéből álló lakás, gazdasági épület, kert, sösvíz. A tanítónő fizetése 300 frt az államtól. Lakás készen Fa olcsó. Tanító és tanítónő, mint férj és feleség előnyben részesülnek. Kántornak segédkezni kell. Más kötelességeiket az iskolaszék fogja kiszabni. Okleveles egyének pályázatukat a rk. plébánia hivatalához márczius 15-ig terjesztsek be. U. p. Korond, Iskolaszék.

Kassai egyházmegye.

A tolesvai (Tokaj Hegyalja) róm. kath. iskolához két okt. tanító kerestetik, ki szükség esetén orgonálni is tudjon. Fizetése 300 frt, 3 köblő jó föld s kis rét, vagy ezek helyett 35 frt készpénz, előlegesen fizetve. Lakás, kerttel. Pályázni szándékozók felszerelt folyamódványokat márczius hó 10-ig nyújtsák be. Személyes megjelenség előnyös. Tolesván, 1896. február 17. Mihalyffy László iskolaszéki elnök, esperes-plébános.

Pécsi egyházmegye.

Német-Keérre (Tolnam) a 3-ik tanítói állomásra pályázni tanítónők, végzett képezdészek is. Javaldalma: 300 frt, szép lakás, 600 \square kert. Az állomás ideiglenesen töltetik be. Tannyelv német-magyar. A 2-ik osztályt vezeti, az ismétlőbe járó leányokat oktattja. Folyamódványok márczius 12-ig a plébániahivatalnak küldendők.

Totkeszi (Tolnam) róm. kath. népiskolához tanító kerestetik. Fizetése havonként 17 frt, butorozott szoba fűtéssel, élelmezés. Egy osztályt tanítani és a kántorságban segédkezni köteles. Azonnal elfoglalandó. Iskolaszék 2-2

Rozsnyói egyházmegye.

Putnokra (Gömör) róm. kath. kántorságban jártas másodtanító kerestetik. Fizetése június végéig 150 frt, egy szoba fűtés tisztogatással. Kötelessége egy osztály vezetése és kántori teendők végzése. Mielőbb értekezhetm Hizza Károly kántortanítóval 2-2

Fűrésze (Nógrád) okleveles tanító kerestetik. Díjazás: lakás, 135 frt különféle cím alatt és 165 frtnyi államsegély. A folyamódványok márczius 15-ig ngos Leszniczky Mihály t. kanonok, esperes plébános úrhoz Divénybe (Nógrád) küldendők

Szekesfehervári egyházmegye.

Az ettyeki róm. kath. elemi népiskolánál üresedésbe jött tanítói állomásra 350 frt fizetés, külön járata butorozott szoba, 4 méter kemény tűzfa javaldalmazással pályázat nyitattik. Orgonálásban jártasok előnyben részesülnek s mellékjövedeleme számíthatnak. Kérvények márczius 1-ig főt. Magdics István esperes urhoz küldendők. Ettyek, Fehérmegye 1-2

Bodajkon kántortanító választás február 25-én tartatik.

Váci egyházmegye.

A nándori (Nógrád) anyaegyházhoz tartozó Kis-Eseth főkközségben megüresült rk. kántortanítói állomásra ezennel pályázást hirdettetik. Ez állomás javaldalma: 1. szabad lakás, hozzátartozó kerttel, mely 39 \square ól kiterjedésű. 2. 5 hold 417 \square őli szántóföld, melyet a község munkál meg s 618 \square őli rét, 3. párber 40-45 pár után esedékes 1-1 vesző rozs és 25-25 kr., 4. Kisebbs deputatamok váltásig címén 10 frt 85 kr., 5. 5 öl tűzifa, 6. Stolaris jövedelem 5 frt, 6. Ostyasütésért 1 frt 15 kr., 7. 20-22 tanköteles után fejétként 60 kr. tandíj, amiért az ismétlő iskolásokat is oktatni tartozik, 9. Allami segély 126 frt. Minden harmadik vasárnap tartatik szentmise, mely alatt orgonával a temetéseken pedig a szokott módon kántori teendőket teljesíteni köteles lenni. Kik ezen állomást eloyerni óhajtják, képesítési oklevelük, erkölcsi és szolgálati bizonyítványaikkal kellőleg felszerelt s a kis esethi iskolaszékre címzett kérvényeiket 1896. márczius 15-ig alulírothoz küldjék be. Az állomás azonnal elfoglalandó. Kelt Nándor, 1896. február 15. Szirmák Béla h. plébános, a kis esethi rk. iskolaszék egyházi elnöke.

A beeskei anyaegyházhoz tartozó Szécsénke főkközség róm. kath. kántortanítót keres. Javaldalma: lakás két szoba, konyha, kamara, istálló udvar és kert. Államsegély 112 frt, 6 $\frac{1}{2}$ hold szántóföld, 10 $\frac{1}{2}$ hold rét, 70 párberfizető pár után egy-egy véka rozs, tandíj címén 12 véka rozs; négy öl tűzifa beszállítva, ebből egy öl az iskola fűtésére. Deputatum 3 frt, kétszeri malomfuvar, s mintegy 10-20 frt stóla. Orgonálásban néműi képesség kívántatik. Okleveles tanító urak kérvényeiket május 1-ig a szécsénkei iskolaszékhez címezve főt. Mátray Rafael plébános, iskolaszéki elnökhöz küldjék Beeskére, u. p. Nógrád Berczel.

Veszpremi egyházmegye.

A szuloki (Somogy) róm. kath. német magyar elemi iskolánál egy osztálytanítói állás azonnal betöltendő. Fizetés pogári évre 300 frt butorozott szoba fűtéssel s tisztogatással. Kötelessége az I. osztályt tanítani. Pályázhat róm. kath. férfi- és nőtanító. A kérvény s okiratok a róm. kath. iskolaszékhez címzendők. Mellékjövedelem van. Dévai Nep. János iskolaszéki jegyző.

Az iharos-berényi Somogyi róm. kath. népiskola segédtanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése havi 12 frt és teljes uri ellátás (élelmezés, mosás, világítás, fűtés, tisztogatás, butorozott szoba ágynemű nélkül.) Okleveles esetleg képezdevégzett tanítók kérvényüket okmányaik másolatával Széppudvary József főtanítóhoz márczius 10-ig küldjék be. A megválasztott mellékjövedelemre számíthat.

Vasary Kolos. A várnai esata. Füzve 50
 Wiseman Miklós. Fabiola, vagy a katakombák
 egyháza. Angol eredeti után ford. Haudek

Ágoston. Steinle Ede lovag által rajzolt ké-
 pekkel. (4 r. XIII. és 4681) Budapest. 1888.
 Ára füzve 2 frt 40 kr., diszkötésben 3.50

A ki a fent elősorolt kiadványokból 5 frt értékűt rendel, 30 százaléknyi, a ki 10 frt értékűt rendel, 40 százaléknyi, a ki 20 frt értékűt rendel, 50 százaléknyi árleengedésben részesül a fent kitett bolti árból.

Nepiskolákban a Népiratkákat is lehet ajándékba adni, azzal az utasítással, hogy a gyermekek a kapott könyveket edes szüleiknek adják olvasás végett.

A Népiratkák a következők:

1. Másfél nap Bo'dogfalván	2 kr.	56. Rozzant szekér. sánta ló	5 kr.
2. Könnyű az asszonynak	3 >	57. Fehér Bandi	3 >
3. Egy porció pálinka	3 >	58. Deres Mihály sorsa	3 >
4. Krumpi Miska	3 >	59. A keresztény ellenség-szeretet	2 >
5. A vén Rókané	2 >	60. A gonos' szomszéd	3 >
6. A fejszének nyele	2 >	61. A két czinkos	3 >
7. Galambos Bálint ártatlansága	4 >	62. A becsületesség jutalma	5 >
8. Remete Péter, a derék földműves	4 >	63. Borura derű, vagy az 1867 iki kiegyezés története.	6 >
9. Egy délután Antal bácsiéknál	5 >	64. A magyar szent korona és a koronázási jelvények	8 >
10. I Czinkotai-kántor II Hogyan boldogulhatunk?	2 >	65. Szent László király	6 >
11. Derék Bálint uram beszélgetései az ünne- pek és vasárnapok megszenteléséről	2 >	66. A koleráról	2 >
12. A nagyravágyó	2 >	67. Falusi rossz szokások	4 >
13. A szövetkezetek előnyei	5 >	68. Az Isten keze	4 >
14. A drága méreg	5 >	69. Kender uram mulatságos esete	3 >
15. Virág András története	3 >	70. Az új pénz	6 >
16. Szent László kelyhe	4 >	71. A falu árvája	3 >
17. Eldorádó	10 >	72. János gazda boldogsága	5 >
18. Egy szem barackmag	3 >	73. Ujabb falusi levelek a polgári házasságról	6 >
19. A nagy lutri	3 >	74. XIII Leó pápa élete	5 >
20. Szívet szívért	3 >	75. A római pápáról	4 >
21. Mester uram a nevelésről	3 >	76. Mit kell tudnunk a parancsolt bűjtökről	4 >
22. A gardonyi bíró	5 >	77. Nem mind arany, a mi fénylik	2 >
23. Az árvák atyja	5 >	78. Bús Pál története	3 >
24. A pórtul járt irigy	3 >	79. A hazugság útja	5 >
25. A mit náunk még kevesen tudnak	3 >	80. Dura Miklós	4 >
26. Hogyan tett Lajtor uram módos emberré	3 >	81. A léleklátó	3 >
27. A szántásnak és a vetésnek titkai	3 >	82. Az ölyvedi kántor	12 >
28. Mi a magyar gazda büszkesége	3 >	83. A fekete kenyér	2 >
29. Máté bátya és a kísértek	3 >	84. Meszes János büne	3 >
30. Az én szívem ilyen, hát a tied milyen	3 >	85. Szerencsés András	4 >
31. A két szomszéd	4 >	86. Jézus születése	5 >
32. Az ígéret adományt vár	8 >	87. A szegény asszony	6 >
33. Fehér Örzse szomorú esete	3 >	88. A falu bírása	3 >
34. Isten jutalmaz és büntet	4 >	89. Más felesége	5 >
35. A gyermek — Isten áldása	3 >	90. A szegény és a gazdag	3 >
36. Kérjük a pityekát!	4 >	91. A jámbor társulatokról	5 >
37. Faragó uram baja	3 >	92. A szomorúak vigasztalója	4 >
38. Mátyás király, a nép barátja	3 >	93. Mariska, vagy okosan keresd a boldogságot	4 >
39. Mit ízen a római pápa minden katolikus embernek?	4 >	94. A két testvér	3 >
40. A mire Isten áldást nem adott	4 >	95. A balásfai bankócsinálók	4 >
41. Szent Alajos élete	4 >	96. A káromkodó nyelv	4 >
42. A templom tiszteletben tartásáról	3 >	97. A telhetetlen Gangos	3 >
43. A pokol útja	3 >	98. A csöregi czifra szür	6 >
44. A szelényi kút	3 >	99. Az apai atok	5 >
45. A Balaton tündérei	3 >	100. Lelki patika	12 >
46. Beszélgetés a kántortanítói hivatal fontos váltáról	3 >	101. Karácsonyi pásztorjáték	5 >
47. Márta-Radna rövid története	6 >	102. Szt. Filomena története	3 >
48. Menjünk Amerikába	3 >	103. Kincses András, vagy jó az Isten, jót ad	3 >
49. Hogar Böske	3 >	104. A Pisti gyerek apja, vagy: Tiszteld atyá- dat, anyádat	5 >
50. A jó egészség könyve	15 >	105. A talált kincs, vagy: Add vissza az idegen jóságot	3 >
51. A bucsuki kőkereszt	3 >	106. Megsegít a boldogságos Szűz Tanulságos történet	3 >
52. Isten áld, Isten ver	3 >	107. Megszentelt idők	12 >
53. Simor János hercegprimás élettörténete	3 >	108. Fő-vezedelünk	10 >
54. Segur, rövid és bizalmas feleletek a keresz- tény vallás ellen leginkább elterjedt ellen- vetésekre	20 >	109. Szép András álma. Sajtó alatt	
55. A római pápa izenete a munkások állapotáról	6 >	110. A házas-ság szentsége	2 >

A Népiratkák mindegyike (az 54., 66. és 100. sz. kivételével) legalább egy, némelyik több képpel is van illusztrálva.

A népiratkákból tömeges megrendelésnél a bolti ár 40%-a leszámíttatik

A Társulat legújabb ifjúsági iratai, melyek az alul jegyzett bolti áráért szállíttatnak:

Dr. Baján Mihály. László főherceg élete és halála. Budapest. 1896. Sok szép képpel. Diszes vászonkötésben	—60	Pintér Kálmán. Irodalmunk a milleniumig. Budapest, 1896. Számos szép képpel. Ára diszes vászonkötésben	—80
Dr. Lőrincz Gyula. A magyar történet száza- dai. Budapest, 1896. Számos szép képpel. Diszes vászonkötésben	—80	Milleniumi emlékkönyv. Sok szép képpel Buda- pest, 1896. Ára diszes vászonkötésben	—80